

Károkat okozott a korai fagy

Idén korán érkeztek az első őszi fagyok. Az ország egyes területein, leginkább Bács-Kiskun, Békés, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok megyékben több száz hektár szenvedett fagykárt, hozzávetőleg 500-700 millió forint értékben. Tóth István, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) titkára szerint főként öntözött kultúrák, zöldségnövények, a másodvetésű csemegekukorica, a fűszer- és pritaminpaprika, a paradicsom károsodott. Ennek kapcsán arról is beszélt, hogy a szervezet szerint milyen intézkedésekre van szükség az őszi fagykárokkal kapcsolatban a jövőt illetően.

A termelőket váratlanul érte az október eleji nulla fok alatti hőmérséklet, és talajmenti, szállított fagyok keletkeztek. Ennek következtében az öntözött kultúrákon, zöldségnövényeken, a másodvetésű csemegekukoricán, a fűszer- és pritaminpaprikán, valamint a paradicsomon kívül a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei dohányültetvényekben is nagy károk keletkeztek. A fagykár területileg viszonylag korlátozott maradt, hiszen nem érkeztek jelzések károkról mindenhol, hangsúlyozta *Tóth István*. Az a tapasztalat, hogy ilyenkor főként azok a kultúrák szenvednek kárt, amelyek kézimunkaigényesek, sok családnak biztosítanak megélhetést. Ezek a növények öntözést igényelnek, ami jelentősen növeli a költségeket, és ezáltal az elszennvedett kár mértékét is. E növények termesztése nagyobb kockázattal fog járni az eddiginél, ha a korán jött őszi fagyok rendszeressé válnak. A termelési kockázat tehát nő, és a termelőknek el kell gondolkodniuk rajta, hogy továbbra is foglalkoznak-e ezeknek a növényeknek a termesztésével.

A kockázat azért növekedett, mert annak ellenére, hogy az érintett termelők a kárenyhítési alap rendszerének tagjai, befizetéseikkel hoz-

zájárulnak a működéséhez, kárenyhítő juttatásban mégsem részesülhetnek, mondta a titkár. Az agrár-kárenyhítési rendszer jelenlegi szabályozása nem rendelkezik az őszi fagykárokról és az azt elszennvedő gazdálkodók kártalanításáról. Csak a tavaszi és téli fagykárt ismeri a rendszer, az őszi fagykárt viszont nem. Az őszi fagyok a téli és tavaszi fagyokhoz képest kisebb területeket érintenek, hiszen a legtöbb növény ekkorra lekerül a földekről, a következő év terményeinek magja pedig éppen csak bekerült a földbe. Úgy tűnik, hogy a most érintett gazdálkodóknak alig van reményük arra, hogy a kárenyhítés keretében mérsékeljék a veszteségeiket, ezért a MOSZ mindenképpen szükségesnek tartja a kárenyhítési rendszer felülvizsgálatát, módosítását, oly módon, hogy az őszi fagykárokra is kiterjedjen a kárenyhítés.

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége levélben fordult a Vidékfejlesztési Minisztériumhoz, hogy nyújtson segítséget az őszi fagykárt szenvedett termelők kárenyhítő juttatásában részesítéséhez. A tapasztalatok alapján kijelenthető, hogy az elmúlt időszakban a szélsőséges időjárási körülmények egyre gyakoribbak a

Kárpát-medencében, így azzal kell számolni, hogy a kora őszi fagyok is gyakrabban okoznak majd károkat. A kárenyhítés esetében természetesen nincs szó arról, hogy az elszennvedett kárt teljes mértékben kompenzálják, de minimális elvárás, hogy ha a termelők befizetői a kárenyhítési alaphoz, akkor az őszi fagyok után is megkapják az átlagos kártérítés mértékének megfelelő összeget, elsősorban azért, mert a káruk technológiai változtatásokkal sem igazán előzhető meg. Ezért is nőtt a kockázatuk.

Az őszi betakarítás eredményeit illetően *Tóth István* elmondta, hogy a napraforgó aratása hektáronként átlagosan 2,5 tonna terméssel zárult, a kukoricának pedig 5,5 tonna körüli a hozama, így 6-6,5 millió tonna kukorica került a tárolókba. Mindez elfogadható eredménynek számít. Am az ideji piac már korántsem alakul olyan kedvezően, mint a tavalyi. A titkár szerint az egy hektárra jutó ideji árbevétel a tavalyihoz képest – a kalászosoktól a napraforgón át, a kukoricáig – 8-15 százalékos csökkenést mutat. Mindez azt vetíti előre, hogy a 2013-as év pénzügyileg rosszabb lesz, mint 2012. Az sem megnyugtató a növénytermesztők számára, hogy az állattartók takarmányigénye nem nőtt. Rossz hír továbbá a növénytermesztőknek az alacsonyabb árszínvonal, amivel az állattenyésztők szívesebben élnek ugyan, de

Területileg a legnagyobb kárt a másodlagos vetésű csemegekukorica szenvedte el, ebben a kultúrában 30-100 százalékos a fagy okozta veszteség, felmérése még folyamatban van. Olyan növényről van szó, amely az idén egyébként is gyengébb hozamokat produkált. *Farkas János*, a Csárdaszállási Agrár Zrt. igazgatósági elnöke például elmondta, hogy az október eleji fagyok 13 hektár aratás előtt álló csemegekukorica területet érintettek. Már csak egyetlen dekád hiányzott a betakarításhoz, de miután a kukorica megfagyott, a vegetáció megszűnt, kérdésessé vált az is, hogy a terményből konzervet lehet-e gyártani. Ha nem lehetséges, akkor siló vagy szecskafarmában kénytelenek hasznosítani a szomszédjuk tehenészetében.

A vezérigazgató hangsúlyozta, hogy a konzervipari hasznosítás azért nem biztos, mert a feldolgozó még vizsgálja, mit tudnak hasznosítani a kukoricából. A cégnek mintegy 5-6 millió forint kára keletkezik, ha a feldolgozó nem fogadja be a megfagyott terményt. Szerencsére más növényüket nem érte kár, nincsen zöldség- vagy gyümölcsültetvényük.

az állattenyésztést érintő más folyamatok – például a földhasználat bizonytalanságai, a rossz jövedelmezőség stb. – miatt tovább csökken a már most is jelentősen megfogyatkozott állatállomány. Nincs javulás sem a sertés, sem a baromfi ágazatban, így a takarmányfelhasználás mértéke is csökken.

HAJTUN GYÖRGY